

Lege nr. 217/2003

din 22/05/2003

Versiune actualizata la data de 12/11/2009

pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

@Text actualizat la data de 12.11.2009. Actul include modificările din următoarele acte:

- Ordonanța nr. 95/2003 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 13 din 08/01/2004.
- Legea nr. 329/2009 publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 761 din 09/11/2009.

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

CAPITOLUL I
Dispoziții generale

Art. 1. - (1) Ocrotirea și sprijinirea familiei, dezvoltarea și consolidarea solidarității familiale, bazată pe prietenie, afecțiune și întrajutorare morală și materială a membrilor familiei, constituie un obiectiv de interes național.

(1¹) Prevenirea și combaterea violenței în familie fac parte din politica integrată de ocrotire și sprijinire a familiei și reprezintă o importantă problemă de sănătate publică.

Alineatul (1¹) a fost introdus prin punctul 1. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

(2) Statul acționează pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, potrivit dispozițiilor art. 175, 176, 179-183, 189-191, 193, 194, 197, 198, 202, 205, 206, 211, 305-307, 309, 314-316, 318 și altele asemenea din Codul penal, ale Legii nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială și alte prevederi legale în aceeași materie, precum și prevederilor prezentei legi.

Art. 2. - (1) În sensul prezentei legi, violența în familie reprezintă orice acțiune fizică sau verbală săvârșită cu intenție de către un membru de familie împotriva altui membru al aceleiași familii, care provoacă o suferință fizică, psihică, sexuală sau un prejudiciu material.

(2) Constituie, de asemenea, violență în familie împiedicarea femeii de a-și exercita drepturile și libertățile fundamentale.

Art. 3. - În sensul prezentei legi, prin membru de familie se înțelege:

- a) soțul;
- b) ruda apropiată, astfel cum este definită la art. 149 din Codul penal.

Art. 4. - De efectele prezentei legi beneficiază și persoanele care au stabilit relații asemănătoare aceloră dintre soți sau dintre părinți și copil, dovedite pe baza anchetei sociale.

Art. 5. - Ministerele și celelalte organe centrale de specialitate ale administrației publice, prin structurile lor teritoriale, vor desemna personalul specializat să instrumenteze cu celeritate cazurile de violență în familie.

Art. 6. - (1) Autoritățile prevăzute la art. 5 vor asigura pregătirea și perfecționarea continuă a persoanelor desemnate pentru identificarea formelor de abuz și pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie.

(2) Serviciul de reintegrare socială și supraveghere a infractorilor va pregăti personal specializat - asistenți sociali și psihologi -, capabil să desfășoare programe de terapie și consiliere a agresorilor. Rezultatele aplicării acestor programe se vor prezenta instanțelor, în condițiile legii.

Art. 7. - (1) Comunitățile locale, prin reprezentanți legali, precum și autoritățile administrației publice locale asigură condiții pentru consolidarea familiei, pentru prevenirea conflictelor și a violențelor în familie.

(2) În cazul declanșării unor violențe în familie, comunitățile locale, prin reprezentanții legali, precum și autoritățile administrației publice vor acorda sprijinul logistic, informațional și material Agenției Naționale pentru Protecția Familiei, respectiv compartimentelor aflate în coordonarea sa.

Alineatul (2) a fost modificat prin punctul 2. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

(3) Primarii și consiliile locale vor conlucra cu organizațiile de cult, organizațiile neguvernamentale, precum și cu oricare alte persoane juridice și fizice implicate în acțiuni caritabile, acordându-le sprijinul necesar în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la alin. (1) și (2).

(4) Organizațiile neguvernamentale, precum și oricare alte persoane juridice implicate în acțiuni caritabile, care fac dovada că desfășoară programe de asistență pentru victimele violenței în familie, vor putea beneficia de subvenții de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale, în condițiile legii.

CAPITOLUL II Agenția Națională pentru Protecția Familiei

Art. 8. Abrogat prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.
Art. 9. Abrogat prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.
Art. 10. Abrogat prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.
Art. 11. Abrogat prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.
Art. 11¹. Abrogat prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.

CAPITOLUL III Asistenții familiali

Art. 12. - (1) Asistenții familiali sunt asistenți sociali autorizați de agenție pentru asigurarea asistenței specifice relațiilor familiale.

(2) Instruirea asistenților familiali și coordonarea activității lor se realizează de către agenție.

(3) Agenția stabilește criteriile de pregătire și etică profesională, precum și de moralitate pentru ocuparea funcției de asistent familial.

Alineatul (3) a fost modificat prin punctul 11. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

(4) Asistenții familiali își desfășoară activitatea în următoarele instituții:

- a) agenție;
- b) compartimente specializate din cadrul direcțiilor teritoriale pentru dialog, familie și solidaritate socială;
- c) servicii publice de asistență socială;
- d) adăposturi;
- e) alte unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie.

Alineatul (4) a fost introdus prin punctul 12. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

Art. 13. - (1) În activitatea lor asistenții familiali au următoarele atribuții:

- a) identifică și țin evidența familiilor în care apar conflicte ce pot cauza violențe;
- b) urmăresc desfășurarea activității de prevenire a violenței în familie;
- c) identifică soluții neviolente prin legătura cu persoanele în cauză;
- d) solicită sprijinul unor persoane fizice sau juridice pentru rezolvarea situațiilor care generează violență în familie;
- e) monitorizează respectarea drepturilor persoanelor nevoite să recurgă la serviciile adăposturilor.

(2) În cazul în care constată acte de violență în familie împotriva minorilor, asistenții familiali sunt obligați să acorde de îndată asistența necesară și să sesizeze Autoritatea Națională pentru Protecția Copilului și Adopție, respectiv serviciul public specializat de la nivel local.

Art. 14. - Asistenții familiali instrumentează cazul împreună cu persoana desemnată de Ministerul de Interne, în condițiile prevăzute la art. 5.

Art. 15. - (1) Agenția va stabili procedura de conlucrare a persoanelor desemnate și a asistenților familiali în prevenirea și monitorizarea cazurilor de violență în familie.

(2) Procedura de conlucrare se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, ministrului administrației și internelor, precum și al ministrului sănătății.

Art. 15. a fost modificat prin punctul 13. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

CAPITOLUL IV Măsuri de prevenire și combatere a violenței în familie

Art. 16. - (1) Persoanele desemnate de autoritățile publice pentru instrumentarea cazurilor de violență în familie vor avea următoarele atribuții principale:

a) monitorizarea cazurilor de violență în familie din sectorul sau unitatea teritorială deservită; culegerea informațiilor asupra acestora; întocmirea unei evidențe separate; asigurarea accesului la informații la cererea organelor judiciare și a părților sau reprezentanților acestora;

b) informarea și sprijinirea lucrătorilor poliției care în cadrul activității lor specifice întâlnesc situații de violență în familie;

- c) identificarea situațiilor de risc pentru părțile implicate în conflict și îndrumarea acestora spre servicii de specialitate;
 - d) colaborarea cu instituții locale de protecție a copilului și raportarea cazurilor, în conformitate cu legislația în vigoare;
 - e) îndrumarea părților aflate în conflict în vederea medierii;
 - f) solicitarea de informații cu privire la rezultatul medierii;
 - g) instrumentarea cazului împreună cu asistentul familial.
- (2) În cazul comiterii actelor de violență în familie, organele de poliție intervin la sesizarea victimei, a altui membru de familie, a unei autorități sau din oficiu.

Alineatul (2) a fost modificat prin punctul 14. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

(3) Lucrătorul de poliție va anunța imediat autoritatea competentă la nivel local, în legătură cu situația victimei.

Art. 17. - Ministerul Sănătății și Familiei împreună cu Ministerul de Interne elaborează și difuzează materiale documentare privind cauzele și consecințele violenței în familie.

Art. 18. - Ministerul Educației și Cercetării realizează, cu sprijinul celorlalte ministere implicate și în colaborare cu organizațiile neguvernamentale cu activitate în domeniu, programe educative pentru părinți și copii, în vederea prevenirii violenței în familie.

CAPITOLUL V

Medierea în cazurile de violență în familie

Art. 19. - Cazurile de violență în familie pot fi supuse medierii la cererea părților. Persoanele cu atribuții în instrumentarea unui caz de violență în familie vor îndruma părțile în acest sens.

Art. 20. - (1) Prevenirea situațiilor conflictuale și medierea între membrii familiei se realizează prin intermediul consiliului de familie sau de către mediatori autorizați.

(2) Medierea nu împiedică desfășurarea procesului penal sau aplicarea dispozițiilor prezentei legi.

Art. 21. - (1) Consiliul de familie este asociația fără personalitate juridică și fără scop patrimonial, formată din membrii familiei care au capacitate deplină de exercițiu, conform legii.

(2) Nu pot exercita calitatea de membru al consiliului de familie cei care, potrivit legii, sunt în executarea unei pedepse sau măsuri privative de libertate ori care, pentru a participa la lucrările consiliului de familie, ar trebui să încalce interdicția de a părăsi localitatea.

(3) În consiliul de familie participă și tutorii, pentru membrul de familie pe care îl reprezintă.

Art. 22. - Întrunirea consiliului de familie se poate face la propunerea unuia dintre membrii acestuia sau a asistentului familial.

CAPITOLUL VI

Unități pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

SECȚIUNEA 1

Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie

Art. 23. - (1) Centrele pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, denumite în continuare adăposturi, sunt unități de asistență socială, cu sau fără personalitate juridică, care asigură protecție, găzduire, îngrijire și consiliere victimelor violenței în familie, nevoite să recurgă la acest serviciu de asistență socială.

(2) Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție. Persoanelor care au comis actul de agresiune le este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsesc victimele.

(3) Izolarea de agresori a victimelor se face cu consimțământul acestora sau, după caz, al reprezentantului legal.

(4) Adăposturile pot fi publice, private sau în parteneriat public-privat și se înființează numai cu avizul agenției.

(5) Înființarea, organizarea și funcționarea adăposturilor publice se aprobă prin hotărâri ale consiliilor județene sau, după caz, ale consiliilor locale, respectiv ale sectoarelor municipiului București.

(6) Finanțarea adăposturilor publice se asigură din bugetele locale.

(7) Adăposturile publice trebuie să asigure gratuit, pe o perioadă determinată, asistență familială atât victimei, cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia, protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică, potrivit instrucțiunilor de organizare și funcționare.

(8) Adăposturile private și cele în parteneriat public-privat pot fi înființate numai de către furnizorii de servicii sociale, acreditați în condițiile legii.

(9) În cazul adăposturilor prevăzute la alin. (8), utilizarea sumelor alocate de la bugetul de stat sau, după caz, de la bugetele locale se supune controlului organelor abilitate de lege.

(10) În cazul acordării de subvenții adăposturilor private sau în parteneriat public-privat, instituția care a acordat subvenția poate participa la administrarea unității în cauză sau monitorizează oportunitatea folosirii fondurilor alocate.

Art. 24. - (1) Corpurile gardienilor publici înființate pe lângă consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București asigură paza adăposturilor publice din zona de competență.

(2) La primirea în adăpost se aduc la cunoștință victimei mijloacele juridice prin care să își protejeze bunurile rămase la agresor, cum ar fi: notificarea prin executor judecătoresc a încetării acordului tacit pentru înstrăinarea și grevarea bunurilor comune sau asigurarea de dovadă, prin expertiză judiciară. Consultanța juridică este gratuită, iar primarul, la sesizarea asistentului familial, în cazurile sociale grave, aprobă suportarea din bugetul local a cheltuielilor cu întocmirea actelor juridice.

(3) Prevederile alin. (2) se aplică și pentru obținerea certificatelor medico-legale.

(4) Toate adăposturile trebuie să încheie o convenție de colaborare cu un spital sau altă unitate sanitară, care să asigure îngrijirea medicală și psihiatrică. Convenția se încheie de către consiliile locale, respectiv ale sectoarelor municipiului București, sau, după caz, de către consiliile județene, cu acordul Ministerului Sănătății și al proprietarului adăpostului. Convenția este o condiție fără de care nu se poate acorda avizul de funcționare a adăpostului, prevăzut la art. 23 alin. (4).

(5) Ministerul Administrației și Internelor, prin unitățile de poliție, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin, în condițiile prevăzute de lege.

SECȚIUNEA a 2-a

Alte unități de asistență socială specializate pentru prevenirea și combaterea violenței în familie

Art. 25. - (1) Centrele de recuperare pentru victimele violenței în familie sunt unități de asistență socială cu sau fără personalitate juridică care asigură găzduirea, îngrijirea, precum și reabilitarea și reinsertia socială a acestora.

(2) Centrele de asistență destinate agresorilor sunt unități de asistență socială cu sau fără personalitate juridică care asigură în regim rezidențial sau semirezidențial reabilitarea și reinsertia socială a acestora, măsuri educative, precum și consiliere și mediere familială.

(3) Tratamentele psihiatrice, de dezalcoolizare și dezinxicare acordate prin centrele de asistență destinate agresorilor se asigură în spitalele sau unitățile sanitare cu care s-au încheiat convenții în condițiile art. 24 alin. (4).

Art. 25¹. - Asistarea sau, după caz, internarea victimelor ori a agresorilor în centrele prevăzute la art. 25 se face numai cu acordul acestora. Pentru minori acordul este dat de părintele neagresor sau, după caz, de reprezentantul legal.

Art. 25². - Unitățile prevăzute la art. 25 pot fi publice, private, în parteneriat public-privat și se înființează numai cu avizul agenției.

Art. 25³. - Prevederile art. 23 alin. (5), (6), (8), (9) și (10) se aplică în mod corespunzător și unităților de asistență socială prevăzute la art. 25.

Art. 25⁴. - Agenția va elabora instrucțiuni de organizare și funcționare a unităților de asistență socială prevăzute la art. 23 și 25, care se aprobă prin ordin comun al ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, al ministrului sănătății și al ministrului administrației și internelor.

CAPITOLUL VI a fost modificat prin punctul 15. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

CAPITOLUL VII

Măsuri de protejare a victimelor violenței în familie

Art. 26. - (1) În cursul urmăririi penale sau al judecării instanța de judecată, la cererea victimei sau din oficiu, ori de câte ori există probe sau indicii temeinice că un membru de familie a săvârșit un act de violență cauzator de suferințe fizice sau psihice asupra unui alt membru, poate dispune, în mod provizoriu, una dintre măsurile prevăzute la art. 113 și 114 din Codul penal, precum și măsura interzicerii de a reveni în locuința familiei.

(2) Măsurile prevăzute la alin. (1) încetează la dispariția stării de pericol care a determinat luarea acestora.

Art. 27. - (1) Măsurile prevăzute la art. 26 se dispun de instanța de judecată prin încheiere motivată.

(2) Câte un exemplar al încheierii se înmânează părților, iar în cazul lipsei unei părți, încheierea se afișează la ușa locuinței.

(3) Încheierea instanței poate fi atacată separat cu recurs, în termen de 3 zile de la pronunțare pentru cei prezenți și de la comunicare pentru cei lipsă. Recursul nu este suspensiv de executare.

Art. 28. - Persoana cu privire la care s-a luat una dintre măsurile prevăzute la art. 26 poate cere oricând, în cursul procesului penal, instanței competente să judece fondul cauzei revocarea măsurii când temeiurile care au impus luarea acesteia au încetat.

CAPITOLUL VIII Sanctiuni

Art. 29. - (1) Constituie contravenții, dacă, potrivit legii penale, nu constituie infracțiuni, și se sancționează cu amendă între 10.000.000 lei și 50.000.000 lei următoarele fapte:

- a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului familial, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;
- b) Abrogată prin litera n) din Legea nr. 329/2009 începând cu 12.11.2009.
- c) schimbarea destinației adăpostului.

(2) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei refuzul părăsirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut.

(3) Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 5.000.000 lei și 10.000.000 lei încercarea persoanei care a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află sau crede că se află victima.

(4) Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică, conform legii, de către asistenții familiali, primar sau împuterniciții acestuia.

(5) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările ulterioare, cu excepția art. 28 și 29.

Art. 30. - Agenția poate aplica, atunci când constată încălcarea de către asistenții familiali a obligațiilor ce le revin sau nerespectarea normelor de organizare și funcționare a adăposturilor, următoarele sancțiuni:

- a) avertisment;
- b) suspendarea autorizării asistentului familial sau a funcționării adăpostului pe termen de 1-3 luni;
- c) anularea autorizării asistentului familial sau închiderea adăpostului.

CAPITOLUL IX Dispoziții finale

Art. 31. - (1) Abrogat prin punctul 16. din Ordonanța nr. 95/2003 începând cu 08.01.2004.

(2) Prezenta lege intră în vigoare la 90 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 24 aprilie 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
ALEXANDRU ATHANASIU

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 6 mai 2003, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU

București, 22 mai 2003.
Nr. 217.